

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

DƯƠNG THỊ NGA

XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN
THANH HÀ, TỈNH HẢI DƯƠNG

TÓM TẮT
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA

Khóa 8 (2017 - 2019)

Hà Nội, 2020

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Thị Phương Thảo

Phản biện 1: GS.TS Đào Mạnh Hùng

Viện VHNT Quốc gia Việt Nam

Phản biện 2: PGS.TS. Nguyễn Văn Cần

Trường Đại học Văn hóa Hà Nội

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường Đại học sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày 13 tháng 5 năm 2020

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Năm 2000 Bộ VH TT&DL phát động phong trào: *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*. Trọng tâm tập trung giáo dục lòng yêu nước, bồi dưỡng đạo đức, phẩm chất tinh cảm, năng lực thẩm mỹ, thỏa mãn nhu cầu văn hóa tinh thần của quần chúng nhân dân, góp phần phát triển kinh tế, mở rộng giao lưu, hội nhập nhanh vào khu vực ASEAN và các nước phát triển. Đến năm 2014, Nghị quyết 33-NQ/TW (Hội nghị lần thứ 9 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI) về *“Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước”* [31] khẳng định tư tưởng chỉ đạo: tạo ra những giá trị mới về văn hoá, đáp ứng đời sống tinh thần nhân dân.

Huyện Thanh Hà có bề dày truyền thống trong tiến trình lịch sử. Trong thời kỳ đổi mới, hội nhập và phát triển đất nước, huyện Thanh Hà đang phấn đấu, cố gắng phát triển kinh tế, xã hội địa phương theo hướng CNH-HĐH. Dưới tác động của cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, những thuận lợi, khó khăn, thách thức luôn là áp lực lớn, xảy ra thường xuyên trong đời sống hàng ngày. Với thế hệ trẻ, tư tưởng hưởng thụ vật chất, có lối sống đua đòi đang trở thành hiện tượng, lôi kéo một bộ phận không nhỏ thanh thiếu niên. Hệ quả dẫn đến thái độ lười lao động, thích ăn chơi, tụ tập cờ bạc, rượu chè, dẫn đến tệ nạn xã hội. Ngoài ra, là vùng đất nông nghiệp, trong một số làng xã huyện Thanh Hà vẫn tồn tại một số hủ tục lạc hậu như ma chay, cầu cúng tốn kém, gây ảnh hưởng trật tự, an ninh xóm làng. Những hiện tượng nêu trên được các cấp chính quyền huyện Thanh Hà đưa vào chủ trương xây dựng đời sống văn hóa, trong đó giáo dục thế hệ trẻ

thấm nhuần triết lý đạo đức, lối sống, nếp sống, phong tục tập quán, văn hóa truyền thống tốt đẹp là yếu tố chủ đạo.

Từ thực trạng nêu trên, để công tác xây dựng đời sống văn hóa đạt hiệu quả, sát thực tế, rất cần có công trình nghiên cứu quá trình hoạt động trên địa bàn huyện Thanh Hà trong thời gian qua. Từ đó đánh giá, xem xét hiệu quả giá trị, ý nghĩa của xây dựng đời sống văn hóa, nêu nguyên nhân, rút ra bài học kinh nghiệm, tạo cơ sở khoa học, cung cấp đầy đủ dữ liệu cho cấp ủy, chính quyền huyện Thanh Hà nhằm đề ra giải pháp, chỉ đạo kịp thời phong trào xây dựng đời sống văn hóa đúng hướng, mục đích trong các khu dân cư, làng xóm. Kết hợp hài hòa giữa văn hóa- kinh tế- xã hội, giúp người dân huyện Thanh Hà có cuộc sống ấm no, hạnh phúc

Xuất phát từ lý do trên, chúng tôi chọn đề tài: ***“Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương”*** làm đề tài luận văn tốt nghiệp thạc sĩ ngành Quản lý văn hóa.

2. Lịch sử nghiên cứu

2.1. Nghiên cứu lý luận chung về văn hóa và xây dựng đời sống văn hóa

Nhóm những công trình nghiên cứu này thể hiện những nội dung về chức năng cơ sở như nhiệm vụ tổ chức, quản lý, các hoạt động văn hóa- thông tin, đẩy mạnh, nâng cao chất lượng công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở phù hợp biến đổi đời sống kinh tế, xã hội hiện nay.

Công trình *Văn hóa Việt Nam trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế*, tác giả Nguyễn Chí Bền (chủ biên) [7] nêu quan điểm, trình bày mối quan hệ qua lại cùng tác động (bên trong, bên ngoài) quá trình hội nhập kinh tế quốc tế, văn hóa Việt Nam trong bối cảnh thuận lợi, thách thức hiện nay.

Tác giả Trần Văn Bính (chủ biên) công trình *Lý luận và đường lối văn hóa văn nghệ của Đảng* [8] đã khẳng định văn hóa là lĩnh vực thuộc đời sống tinh thần xã hội, với quy định chung, hướng tới chuẩn mực và đưa ra những biện pháp phát triển văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc.

Tác giả Phạm Duy Đức (chủ biên) công trình *Thành tựu xây dựng và phát triển văn hóa Việt Nam 25 năm đổi mới (1986-2010)* [38] nêu nhiều bài viết đánh giá thực trạng văn hóa Việt Nam qua 25 năm đổi mới với thành tựu đạt được, chỉ ra các mặt hạn chế, yếu kém, đề xuất giải pháp xây dựng, phát triển văn hóa Việt Nam.

Tác giả Đinh Xuân Dũng trong cuốn *Mấy vấn đề Việt Nam hiện nay – thực tiễn và lý luận* [22] tập hợp các tiểu luận, chuyên đề, bài viết của tác giả được tuyển chọn từ năm 2012, nêu vấn đề về thực trạng công tác nghiên cứu lý luận văn hóa Việt Nam. Qua đó, khẳng định mối quan hệ giữa văn hóa và đời sống tinh thần có mối liên hệ trực tiếp. Tác giả trình bày cụ thể, rõ ràng các khái niệm: tự diễn biến, tự chuyển hóa tư tưởng; xác định giá trị đặc trưng con người Việt Nam.

Tác giả Phan Hồng Giang- Bùi Hoàng Sơn (đồng chủ biên)[40] *Quản lý văn hóa Việt Nam trong tiến trình đổi mới và hội nhập Quốc tế*, nêu một số quan điểm về quản lý văn hóa trong bối cảnh đất nước đang đổi mới và những biểu hiện cần đánh giá đúng, chính xác các hiện tượng phức tạp đang diễn ra trong hội nhập quốc tế. Từ đó, xác định vai trò quản lý văn hóa tại một số quốc gia trên thế giới và đánh giá thực trạng quản lý văn hóa ở Việt Nam từ năm 1986.

Tác giả Nguyễn Hữu Thức với một số công trình nghiên cứu về đời sống văn hóa vừa mang tính lý luận vừa mang tính thực tiễn, như: *Về văn hóa và xây dựng đời sống văn hóa*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội (2005)[58], *Một số*

kinh nghiệm quản lý và hoạt động tư tưởng văn hóa, Nxb Văn hóa thông tin - Viện Văn hóa, Hà Nội (2007) [59]; *Về cuộc vận động toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*, Nxb Từ điển bách khoa – Viện Văn hóa, Hà Nội (2009) [61]. Đặc biệt đề định hướng, giải đáp những thắc mắc trong phong trào TDĐKXDĐSVH, BCĐ phong trào TDĐKXDĐSVH Trung ương đã biên soạn cuốn: *Hỏi và đáp về phong trào TDĐKXDĐSVH*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội (2000).

2.2. Những luận văn thạc sĩ nghiên cứu đời sống văn hóa cơ sở ở các địa bàn trên các phương diện khác nhau

Phong trào xây dựng đời sống văn hóa đã triển khai trong cả nước, mỗi địa phương có phương pháp, cách làm theo đặc thù địa lý, thành phần tộc người, phát triển xã hội, kinh tế... Từ một số điểm riêng, xuất hiện đề tài nghiên cứu các nội dung khác nhau phong trào xây dựng đời sống văn hóa. Một số luận văn thạc sĩ chuyên ngành Quản lý văn hóa của các tác giả ở Trường Đại học sư phạm Nghệ thuật Trung ương như:

Nguyễn Thị Thu (2015), *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn phường Thanh Xuân Bắc, quận Thanh Xuân, thành phố Hà Nội* [54].

Phạm Thị Thúy Nga (2016) về “*Xây dựng đời sống văn hóa tại xã Vạn Ninh, thành phố Móng Cái, tỉnh Quảng Ninh*” [44].

Đinh Thị Thu Mai (2017), *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở thành phố Hải Dương, tỉnh Hải Dương* [42].

Mạc Quốc Đông (2018), *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Nam Sách, tỉnh Hải Dương* [34].

Vũ Thị Vân Oanh (2018), *Xây dựng đời sống văn hóa phường Hồng Hải, thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh* [45].

Căn cứ các công trình nghiên cứu công bố trước đó, chúng tôi nhận thấy hiện nay chưa xuất hiện hướng nghiên cứu xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương. Do đó, đây là luận văn không trùng lặp với các công trình trước.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Luận văn nghiên cứu, đánh giá thực trạng xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương hiện nay, từ đó đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác xây dựng đời sống văn hóa tại địa phương trong thời gian tới.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu một số vấn đề lý luận về xây dựng đời sống văn ở cơ sở.

- Đánh giá thực trạng quản lý xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương.

- Đề xuất những giải pháp để nâng cao hiệu quả hoạt động xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương thời gian tới.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận văn là công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở trên địa bàn huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Không gian: luận văn tập trung nghiên cứu trên địa bàn huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương.

Thời gian: luận văn nghiên cứu về thực trạng hoạt động xây dựng đời sống văn hóa cơ sở huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương từ năm 2015 đến nay. Đây là thời gian gắn với thực

hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện Thanh Hà lần thứ XXIV (nhiệm kỳ 2015 - 2020). Thời kỳ này phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa* huyện Thanh Hà được các cấp ủy Đảng quan tâm chỉ đạo đã có nhiều sự thay đổi, đời sống nhân dân phát triển, giá trị văn hóa tinh thần được nâng cao, nhưng bên cạnh đó vẫn còn có những tồn tại, hạn chế cần được khắc phục.

5. Phương pháp nghiên cứu

Trong các phương pháp nghiên cứu, luận văn sử dụng một số phương pháp chính sau:

- Phương pháp phân tích- tổng hợp tư liệu: dùng thu thập, phân tích, khai thác thông tin từ các nguồn có sẵn liên quan đến đề tài nghiên cứu, gồm văn kiện Đảng, văn bản luật pháp Trung ương, địa phương, công trình nghiên cứu, báo cáo, số liệu thống kê các tổ chức, cá nhân liên quan trực tiếp, gián tiếp đến xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở.

- Phương pháp khảo sát, điền dã thực địa: đây là phương pháp thu nhập tư liệu, số liệu, phỏng vấn, điều tra bảng, chụp ảnh hoạt động xây dựng đời sống văn hóa ở các khu dân cư trên địa bàn huyện.

- Phương pháp tiếp cận liên ngành: lịch sử, văn hóa học, dân tộc học...

6. Những đóng góp của luận văn

- Đây là công trình điển hình nghiên cứu toàn diện về xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện Thanh Hà. Kết quả nghiên cứu góp thêm căn cứ khoa học về việc vận dụng lý luận xây dựng đời sống văn hóa vào nâng cao chất lượng công tác xây dựng đời sống văn hóa ở một địa bàn cụ thể.

- Kết quả của đề tài có thể làm tài liệu cho công tác quản lý của Phòng Văn hóa - thông tin huyện Thanh Hà, các cấp ủy Đảng, chính quyền... ngoài ra luận văn cũng có thể làm tài liệu tham khảo cho các công trình nghiên cứu cùng hướng tham khảo.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, Luận văn bao gồm có 03 chương:

Chương 1: Khái quát về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở và tổng quan về huyện Thanh Hà

Chương 2: Thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Thanh Hà

Chương 3: Giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Thanh Hà

Chương 1

KHÁI QUÁT VỀ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ VÀ TỔNG QUAN VỀ HUYỆN THANH HÀ

1.1. Khái quát về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

1.1.1. Các khái niệm cơ bản

1.1.1.1. Đời sống văn hóa

Đời sống văn hóa hiện hữu cụ thể qua quan niệm, khái niệm, từ đó có thể hiểu rõ hơn vai trò, chức năng và môi trường hoạt động của đời sống văn hóa. Về phạm vi, đời sống văn hóa được hiểu theo nghĩa rộng bởi liên quan đến hiện diện, tồn tại con người trong thực tiễn xã hội.

Ở góc độ xã hội học, đời sống văn hóa là môi trường hoạt động sống của con người, đề cập hành vi, hoạt động văn hóa xuất phát trong từng hoàn cảnh cụ thể, thỏa mãn nhu cầu hưởng thụ, sáng tạo văn hóa, góp phần ổn định, phát triển hướng tới giá trị tốt đẹp đạo đức, lối sống, cách ứng xử, giao tiếp trong xã hội.

Như vậy, có nhiều cách tiếp cận khác nhau về khái niệm đời sống văn hóa. Tuy nhiên trong khuôn khổ luận văn, tác giả tán đồng với khái niệm của tác giả Nguyễn Hữu Thức.

1.1.1.2. Đơn vị cơ sở

Năm 2010 trong: *Báo cáo xây dựng đời sống văn hóa cơ sở*, nhóm tác giả của viện Văn hóa và Phát triển thuộc Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh đã bổ sung chi tiết,

đầy đủ hơn khái niệm đơn vị cơ sở:

Thực chất, đơn vị cơ sở là hình thức tổ chức cơ bản của đời sống văn hoá. Đó là những cộng đồng dân cư có địa bàn sinh sống ổn định, có quan hệ chặt chẽ về kinh tế, văn hoá, xã hội và quan hệ huyết thống (đối với thiết chế gia đình và bộ phận làng xóm ở nông thôn). Những cộng đồng dân cư gắn kết với nhau chặt chẽ trong sinh hoạt vật chất, tinh thần diễn ra trong đời sống hàng ngày [66, tr. 255].

Có nhiều cách tiếp cận khác nhau về khái niệm đơn vị cơ sở. Tuy nhiên trong khuôn khổ luận văn, tác giả tán đồng với khái niệm của nhóm tác giả Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh.

1.1.1.3. Đời sống văn hóa cơ sở

Trước hết, theo quan điểm của Đảng, Nhà nước ta hiện nay, đời sống văn hóa cơ sở được hiểu là tổ chức đời sống văn hóa tại một địa bàn, một đơn vị hành chính, hoặc trong một tổ chức...cơ cấu hành chính hoàn chỉnh (được nhà nước thừa nhận, quản lý).

Như vậy, đời sống văn hóa cơ sở chính là xây dựng văn hóa ngay trong đời sống hàng ngày của nhân dân, phát huy quyền làm chủ trong sáng tạo và hưởng thụ các giá trị văn hóa, nghệ thuật, tạo nên lối sống văn minh với những phong tục tốt đẹp, đảm bảo giữ gìn giá trị truyền thống tốt đẹp mang xu hướng phát triển của thời đại.

1.1.1.4. Khái niệm về xây dựng và xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

Xây dựng đời sống văn hóa được hiểu là hoạt động chủ đạo phát huy giá trị văn hóa, đáp ứng nhu cầu sáng tạo, hưởng thụ văn hóa của quần chúng nhân dân nói chung, từng nhóm

cộng đồng địa phương nói riêng. Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở nhằm phát huy khả năng, phẩm chất nhân cách con người trong xã hội, đảm bảo nguyên tắc quyền làm chủ sáng tạo của nhân dân, để tất cả mọi người hưởng thụ giá trị văn hóa, lối sống văn minh, phù hợp đặc điểm văn hóa Việt Nam với nhân loại. Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở là việc triển khai những hoạt động, công việc cụ thể, đem lại hiệu quả toàn diện về đời sống vật chất, tinh thần từng con người, gia đình, làng xóm và cộng đồng.

1.1.2. Nội dung xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

- Ban hành và triển khai các văn bản quản lý: nhằm mục đích các cấp cơ sở thực hiện đúng, chính xác nội dung của phong trào xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện Thanh Hà.

- Xây dựng nếp sống văn hóa hướng đến cuộc sống văn minh, đem lại sự bình yên, đảm bảo môi trường xanh, sạch, đẹp, phát huy tinh thần dân chủ, yên ổn làm giàu chính đáng, loại trừ tệ nạn xã hội ra khỏi cộng đồng làng xã, thôn xóm, khu dân cư.

- Tổ chức các phong trào văn hóa gồm các nội dung: xây dựng gia đình văn hóa, làng và khu dân cư văn hóa. Từng bước phát huy giá trị cốt lõi của văn hóa: vừa là mục tiêu, vừa là động lực phát triển xã hội, đem lại ấm no hạnh phúc, không ai bị bỏ lại phía sau.

- Xây dựng các thiết chế văn hóa được BCD phong trào tập trung giải quyết những hạng mục cơ bản gồm: nhà văn hóa cấp huyện, xã, thôn, khu dân cư với thể chế, phương pháp tổ chức hoạt động, quản lý mô hình CLB để người dân được hưởng đầy đủ quyền lợi về văn hóa.

- Bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa: nêu rõ thực tại nhiều di sản văn hóa tại huyện Thanh Hà đang xuống cấp, hư hỏng, cần các cấp chính quyền tu sửa, bảo tồn, đảm bảo tính thẩm mỹ, thu hút hơn nữa khách thập phương đến chiêm ngưỡng, thưởng ngoạn.

- Vai trò của cộng đồng trong công tác xây dựng đời sống văn hóa nhằm khẳng định giá trị sức mạnh toàn dân tạo nên khối đại đoàn kết, đảm bảo tính liên kết bền chặt trong mối quan hệ người- người, cùng nhau phát triển kinh tế, xã hội.

- Thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng: làm sáng tỏ hiệu quả, hạn chế các hoạt động trong phong trào xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện Thanh Hà. Đồng thời đảm bảo công tác thi đua khen thưởng chính xác, kịp thời, đúng người, đúng việc, đem lại sự động viên, khích lệ tinh thần mọi người, phát huy hơn nữa những tấm gương điển hình, tiên tiến trong các nội dung: gia đình văn hóa, cụm dân cư văn hóa.

1.1.3. Các văn bản về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

1.1.3.1. Văn bản cấp trung ương

Năm 1998, Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 27-CT/TW (12/01/1998)[10] về thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội.

Năm 2011, Thủ tướng ký Quyết định số 1610/QĐ-TTg (16/9/2011) phê duyệt chương trình thực hiện phong trào: *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa* giai đoạn 2011-2015, định hướng đến năm 2020.

Năm 2014, ban Chấp hành Trung ương 9 (khóa XI) Đảng CSVN ban hành Nghị quyết số 33- NQ/TW (09/6/2014) về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước [31].

Năm 2015, Ban Bí thư ban hành Chỉ thị số 41-CT/TW (05/02/2015) về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác quản lý và tổ chức lễ hội,

Thông tri số 10/TTr-MTTW-BTT ngày 08/7/2016 của Ban Thường trực Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam về Hướng dẫn thực hiện cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”

1.1.3.2. Văn bản của tỉnh Hải Dương và huyện Thanh Hà

Năm 2006, UBND tỉnh Hải Dương ban hành Quyết định số 34/2006/QĐ-UBND (12/01/2006) về việc ban hành quy định nội dung cụ thể về xét, công nhận danh hiệu: gia đình văn hóa, làng văn hóa, khu dân cư văn hóa trong tỉnh Hải Dương.

Năm 2014, UBND tỉnh Hải Dương ban hành Quyết định số 12/2014/QĐ-UBND ngày 05/6/2014 về quy định xét, công nhận danh hiệu: làng văn hóa, khu dân cư văn hóa tỉnh Hải Dương. Tháng 7/2014, ban hành tiếp Quyết định số 17/2014/QĐ-UBND ngày 29/7/2014 về quy định cụ thể một số nội dung thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội tỉnh Hải Dương.

Tháng 9/2015, ban hành Hướng dẫn số 1719/HD-BCĐ ngày 08/9/2015 do UBND tỉnh Hải Dương và Ban chỉ đạo Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa về hướng dẫn thang điểm, trình tự, thủ tục xét công nhận danh hiệu: Gia đình văn hóa, Làng văn hóa, Khu dân cư văn hóa trên địa bàn tỉnh Hải Dương.

Tháng 8/2011, UBND huyện Thanh Hà ban hành Quyết định số 398/QĐ-UBND ngày 25/8/2011 về việc thành lập Ban chỉ đạo Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa huyện Thanh Hà.

Tháng 4/2014, huyện ủy xây dựng Chương trình hành động thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 09/4/2014 Hội

ng nghị lần thứ 9 BCHTW Đảng (khóa XI) về: *Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.*

Đến tháng 9/2019, UBND huyện ban hành Quyết định số 3204/QĐ-UBND ngày 19/9/2019 về việc thành lập Ban chỉ đạo phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa* huyện Thanh Hà; Công văn số 115/CV-BCĐ, ngày 26/9/2019 của Ban chỉ đạo phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa* huyện Thanh Hà về việc kiểm tra công nhận danh hiệu làng, khu dân cư văn hóa năm 2019.

1.2. Tổng quan về huyện Thanh Hà

1.2.1. Lịch sử, vị trí địa lý huyện Thanh Hà

1.2.2. Đặc điểm kinh tế, văn hóa- xã hội

1.2.3. Vai trò của việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đối với huyện Thanh Hà

1.2.3.1. Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đem lại sự ổn định cuộc sống, xã hội cho người dân

1.2.3.2. Xây dựng đời sống văn hóa gắn liền phát triển kinh tế địa phương

1.2.3.3. Xây dựng đời sống văn hóa là xây dựng con người văn hóa

STT	Nội dung	Số người trả lời	Tỷ lệ (%)
1	Rất quan trọng	257	64,25%
2	Quan trọng	94	23,5%
3	Bình thường	33	8,25%
4	Không quan	16	4,0%

	trọng		
	Cộng	400	100%

Bảng 1: Nhận xét, đánh giá về vai trò xây dựng ĐSVHCS

(Nguồn: Tổng hợp từ phiếu khảo sát của tác giả)

Tiểu kết

Trong chương 1, tác giả luận văn đã khái quát chung về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện bao gồm các khái niệm cơ bản về đời sống văn hóa, đơn vị cơ sở, đời sống văn hóa cơ sở, xây dựng đời sống văn hóa cơ sở; nội dung xây dựng đời sống văn hóa cơ sở; các văn bản quản lý về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Luận văn đã tập trung phân tích những đặc điểm tự nhiên, đặc điểm dân cư, kinh tế, văn hóa, xã hội cùng với vai trò, tầm quan trọng của xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đối với chính trị, kinh tế, xã hội của huyện Thanh Hà với những số liệu cụ thể.

Huyện Thanh Hà là vùng có bề dày truyền thống cách mạng cùng với những trang sử vẻ vang, hào hùng, gắn liền với chiều dài lịch sử của dân tộc, đồng thời đây cũng là nơi có nhiều di sản văn hóa đặc sắc. Các đặc điểm lịch sử - vị trí địa lý, điều kiện phát triển kinh tế và các đặc điểm văn hóa - xã hội đã hình thành nên những nét đặc trưng trong đời sống văn hóa của địa phương nơi đây luôn đa dạng, phong phú và là cơ sở để tác giả vận dụng phân tích, đánh giá thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở trên địa bàn huyện Thanh Hà ở chương 2.

Chương 2

THỰC TRẠNG XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ Ở HUYỆN THANH HÀ

2.1. Các chủ thể xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

2.1.1. Chủ thể quản lý nhà nước

2.1.1.1. Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Hải Dương

Sở VH TT&DL tỉnh Hải Dương là bộ phận thường trực, đầu mối của UBND tỉnh về *chỉ đạo, hướng dẫn phong trào Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*. Đây là chủ thể quản lý của nhà nước CHXHCNVN, cơ quan chịu trách nhiệm toàn diện trước UBND tỉnh Hải Dương về xây dựng phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*.

2.1.1.2. Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Thanh Hà

Phòng VH TT huyện là cơ quan quản lý nhà nước về văn hóa trực thuộc UBND huyện Thanh Hà, chức năng chính tham mưu, giúp UBND huyện quản lý nhà nước lĩnh vực văn hóa trên địa bàn huyện, là cơ quan thường trực của BCĐ phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá*.

2.1.1.3. Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn

Dưới sự chỉ đạo trực tiếp của BCĐ phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá* là BCĐ trực thuộc UBND xã, thị trấn. BCĐ cấp xã, thị trấn có nhiệm vụ xây dựng, hướng dẫn, triển khai văn bản liên quan và đôn đốc ban ngành, đoàn thể, thôn xóm, khu dân cư, cơ quan trên địa bàn xã tổ chức đăng ký, bình xét danh hiệu văn hoá theo quy định.

2.1.1.4. Ban chỉ đạo phong trào Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

BCĐ phong trào cấp huyện gồm: 1 trưởng ban là phó chủ tịch UBND huyện phụ trách khối văn hóa- xã hội, 2 phó ban: 1 phó ban thường trực là trưởng phòng Văn hóa thông tin huyện (VH TT), 1 phó ban là chủ tịch UBMTTQ huyện,

thành viên của BCD là lãnh đạo các phòng, ban, ngành, đoàn thể.

2.1.2. Chủ thể cộng đồng

2.1.2.1. Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể, chính trị- xã hội

Là tổ chức tập hợp mọi người dân, không phân biệt thành phần, tôn giáo, dân tộc...cùng tham gia, tích cực tuyên truyền, vận động các cấp hội, đoàn viên, hội viên và tầng lớp xã hội thực hiện chủ trương chính sách của Đảng, pháp luật nhà nước. Đồng thời tham gia phát động phong trào: xây dựng gia đình văn hóa, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp văn hóa....

Tổ chức Đoàn TNCSHCM: Thực hiện hiệu quả cuộc vận động *Tuổi trẻ Việt Nam học tập và làm theo lời Bác*, làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức lối sống cho đoàn viên, thanh niên. ...hưởng ứng phong trào *Tuổi trẻ chung tay xây dựng nông thôn mới*.

Hội Liên hiệp phụ nữ: Hội làm tốt công tác tuyên truyền, đa dạng hóa hình thức, nội dung sinh hoạt, gắn nhiệm vụ chính trị với phát triển kinh tế xã hội.

Hội Nông dân: là lực lượng nòng cốt trong phong trào xây dựng nông thôn mới, phát triển kinh tế, chủ động đưa tiến bộ khoa học kỹ thuật vào canh tác, trồng cây lương thực, rau màu.

Hội Cựu chiến binh: Các cấp hội chủ động động viên những cựu chiến binh tham gia làm ăn kinh tế, tích cực giáo dục truyền thống cách mạng, yêu nước cho thế hệ trẻ.

Liên đoàn lao động huyện Thanh Hà: Tích cực tham gia các phong trào thi đua: lao động giỏi, lao động sáng tạo, phấn đấu hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ; học tập nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ; giỏi việc nước, đảm việc nhà; phát động phong trào xây dựng đời sống văn hóa trong công nhân viên chức; xây dựng cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa.

2.1.2.2. Cộng đồng dân cư

Với cơ chế phối hợp cộng đồng dân cư cho thấy đây là các tổ chức tự quản của người dân đóng vai trò nòng cốt trong quá trình triển khai xây dựng ĐSVHCS trong cộng đồng: thôn, khu dân cư, các đơn vị, cơ quan nhà nước, doanh nghiệp. Các trưởng thôn, trưởng khu là đại diện thực thi chủ trương, kế hoạch của BCD, do đó đây là đội ngũ đóng vai trò quan trọng của phong trào tại huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương.

2.1.3. Cơ chế phối hợp

2.2. Các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Thanh Hà

2.2.1. Ban hành và triển khai các văn bản quản lý

2.2.2. Xây dựng nếp sống văn hóa

2.2.3. Xây dựng các thiết chế văn hóa

2.2.3.1. Nhà văn hóa cấp huyện, xã, thôn, khu dân cư

2.2.3.2. Thư viện, đài phát thanh huyện, xã, thị trấn

2.2.4. Tổ chức các phong trào văn hóa

2.2.4.1. Xây dựng gia đình văn hoá

2.2.4.2. Xây dựng làng, khu dân cư văn hóa

2.2.5. Bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa

2.2.6. Sự tham gia của cộng đồng trong công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

2.2.7. Công tác thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng

2.2.7.1. Công tác thanh tra, kiểm tra

2.2.7.2. Công tác thi đua khen thưởng

2.3. Đánh giá chung

2.3.1. Kết quả đạt được

2.3.2. Những hạn chế

Tiểu kết

Công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Thanh Hà được các cấp ủy Đảng, chính quyền trong huyện

quan tâm, nhân dân đồng tình hưởng ứng và đạt nhiều kết quả khả quan.

Trong chương 2, tác giả luận văn đã tập trung phân tích các chủ thể liên quan đến xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện Thanh Hà. Luận văn tập trung phân tích việc ban hành và triển khai các văn bản quản lý nhằm mục đích các cấp cơ sở thực hiện đúng, chính xác nội dung của phong trào trên địa bàn huyện; xây dựng nếp sống văn hóa; tổ chức các phong trào văn hóa như xây dựng gia đình văn hóa, làng, khu dân cư văn hóa; xây dựng các thiết chế văn hóa; vai trò của cộng đồng trong công tác xây dựng đời sống văn hóa; bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa; công tác thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng.

Phần đánh giá chung nêu một số thành tựu đạt được của phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá* trên địa bàn huyện Thanh Hà. Trong đó nhấn mạnh đến công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền, MTTQ và ban, ngành huyện. Bên cạnh đó bộc lộ một số hạn chế như tình trạng nhận thức chung chung của một số cấp ủy Đảng, chính quyền, một bộ phận nhỏ trong cán bộ đảng viên và quần chúng nhân dân. Một số làng, thôn vẫn tồn tại các hủ tục, tệ nạn. Nhiều cụm dân cư quỹ đất dành cho NVH có diện tích nhỏ, hẹp chưa đáp ứng nhu cầu giải trí, nơi sinh hoạt cộng đồng. Đội ngũ làm công tác văn hóa là bí thư chi bộ, trưởng ban công tác mặt trận khu dân cư, trưởng khu dân cư kiêm nhiệm quản lý, năng lực, trình độ làm theo kinh nghiệm, làm suy giảm, thiếu hiệu quả hoạt động. Nguồn kinh phí bồi dưỡng, tập huấn cán bộ văn hóa thôn, xã không cấp thường xuyên.

Chương 3

GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ Ở HUYỆN THANH HÀ

Từ nội dung đánh giá chung cuối chương 2, các thành quả đạt được cùng một số mặt hạn chế được nêu tương đối đầy đủ, chi tiết. Tất cả cho thấy BCD, phòng VHNT huyện chỉ đạo phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá* cần nghiên cứu kỹ hiện tượng xã hội ở 2 phía: tích cực và tiêu cực. Đây là nhân tố tác động đến hoạt động xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Qua đó, xác định cụ thể nhóm giải pháp về cơ chế, chính sách trong tổ chức, hoạt động; chủ thể quản lý, chỉ đạo phong trào xây dựng đời sống văn hóa cơ sở; tích cực phát huy hơn nữa giá trị văn hóa truyền thống quê hương Thanh Hà trong giai đoạn hiện nay.

3.1. Yếu tố tác động đến hoạt động xây dựng đời sống văn hóa

3.1.1. Yếu tố tích cực

3.1.2. Yếu tố tiêu cực

3.2. Đề xuất các giải pháp

3.2.1. Nâng cao nhận thức về vai trò, vị trí xây dựng đời sống văn hóa

3.2.2. Hoàn thiện cơ chế, chính sách, tổ chức và hoạt động đời sống văn hóa

3.2.3. Nâng cao chất lượng xây dựng nếp sống văn hóa và các phong trào văn hóa

3.2.3.1. Nâng cao chất lượng xây dựng nếp sống văn hóa

3.2.3.2. Nâng cao chất lượng xây dựng các phong trào văn hóa

3.2.4. Phát huy giá trị văn hóa truyền thống

3.2.5. Xây dựng và nâng cao chất lượng hoạt động các thiết chế văn hóa

3.2.6. Tập huấn, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ

3.2.7. Tăng cường đầu tư kinh phí, cơ sở vật chất thực hiện phong trào

3.2.8. Phát huy vai trò của cộng đồng

3.2.9. Đẩy mạnh công tác kiểm tra, thi đua, khen thưởng

Tiểu kết

Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện Thanh Hà là một trong những nhiệm vụ quan trọng được các cấp ủy Đảng, chính quyền huyện Thanh Hà quan tâm chỉ đạo. Trong quá trình triển khai thực hiện cũng đạt được những thành tựu nhất định nhưng bên cạnh đó cũng còn tồn tại những hạn chế cần khắc phục trong thời gian tới. Dựa vào tình hình thực tế của địa phương, tác giả luận văn đã đưa ra một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện Thanh Hà như: Nâng cao nhận thức về vai trò, vị trí xây dựng đời sống văn hóa; Hoàn thiện cơ chế chính sách trong tổ chức và hoạt động; Nâng cao chất lượng xây dựng nếp sống văn hóa và các phong trào văn hóa; Phát huy giá trị văn hóa truyền thống; Xây dựng và nâng cao chất lượng hoạt động các thiết chế văn hóa; Tập huấn bồi dưỡng đội ngũ cán bộ; Tăng cường đầu tư kinh phí, cơ sở vật chất thực hiện phong trào; Phát huy vai trò của cộng đồng; Đẩy mạnh công tác kiểm tra, thi đua khen thưởng.

Các giải pháp vừa mang tính thực tiễn và lâu dài phù hợp với tình hình thực tế trên địa bàn huyện Thanh Hà. Việc thực hiện tốt các giải pháp sẽ góp phần khắc phục những hạn chế trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện đảm bảo quá trình xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện có những bước thay đổi phù hợp với nghị quyết của

Đảng về xây dựng văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.

KẾT LUẬN

Trong suốt quá trình lãnh đạo nhân dân, tiến hành thắng lợi các cuộc kháng chiến chống xâm lược, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, Đảng ta luôn quan tâm toàn diện, nhận thức sâu sắc về vị trí, vai trò, sức mạnh của văn hóa đối với sự phát triển bền vững của đất nước. Chúng ta hiểu rằng xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc là sức mạnh nội sinh quan trọng của sự phát triển.

Luận văn đã khái quát về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện Thanh Hà như các khái niệm về đời sống văn hóa, đơn vị cơ sở, đời sống văn hóa cơ sở, xây dựng đời sống văn hóa cơ sở, các văn bản của Đảng và Nhà nước về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Đánh giá tổng quan về địa bàn huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương như khái quát về lịch sử, vị trí địa lý, đặc điểm kinh tế- văn hóa- xã hội, vai trò của việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đối với huyện Thanh Hà.

Luận văn cũng đã đánh giá thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Thanh Hà qua 7 nội dung đó là: Việc ban hành và triển khai các văn bản quản lý; Xây dựng nếp sống văn hóa trong việc cưới, việc tang và lễ hội; Xây dựng các thiết chế văn hóa như nhà văn hóa cấp huyện, thôn, KDC, thư viện, đài phát thanh huyện, xã; Tổ chức các phong trào văn hóa như xây dựng gia đình văn hóa, xây dựng làng, khu dân cư văn hóa; Bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn

hóa; Sự tham gia của cộng đồng trong công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở; Công tác thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng. Đó là những hoạt động chủ yếu góp phần xây dựng văn hóa, con người ở huyện Thanh Hà.

Bên cạnh những ưu điểm, công tác xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện Thanh Hà cũng gặp những hạn chế, yếu kém nhất định như sự quan tâm của cấp uỷ, chính quyền một số cơ sở chưa sâu sát; trình độ năng lực chuyên môn nghiệp vụ của một số cán bộ cấp xã, thị trấn còn hạn chế, thiếu hụt; nhận thức của người dân về phong trào còn hạn chế...

Trên cơ sở thực trạng và phương hướng xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện Thanh Hà, luận văn đưa ra 9 giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện Thanh Hà. Đó là các giải pháp: Nâng cao nhận thức về vai trò, vị trí xây dựng đời sống văn hóa; Hoàn thiện cơ chế chính sách trong tổ chức và hoạt động; Nâng cao chất lượng xây dựng nếp sống văn hóa và các phong trào văn hóa; Phát huy giá trị văn hóa truyền thống; Xây dựng và nâng cao chất lượng hoạt động các thiết chế văn hóa; Tập huấn bồi dưỡng đội ngũ cán bộ; Tăng cường đầu tư kinh phí, cơ sở vật chất thực hiện phong trào; Phát huy vai trò của cộng đồng; Đẩy mạnh công tác kiểm tra, thi đua khen thưởng.

Để công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện Thanh Hà đạt được các mục tiêu, phương hướng đề ra thì cần phát huy những ưu điểm và khắc phục những hạn chế tồn tại trong việc xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn

bên cạnh đó thì phải thực hiện đồng bộ hóa các giải pháp. Công tác xây dựng đời sống văn hóa ở huyện Thanh Hà sẽ thu được những kết quả cao hơn, đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu tham gia các hoạt động sáng tạo và hưởng thụ các sản phẩm văn hóa của nhân dân. Đời sống văn hóa của người dân từng bước được nâng cao, góp phần ổn định chính trị- xã hội, thúc đẩy phát triển kinh tế, xây dựng con người văn hóa, cảnh quan văn hóa của huyện Thanh Hà nói riêng, góp phần quan trọng cho sự phát triển kinh tế, chính trị- xã hội của tỉnh Hải Dương nói chung.